

Νάσος Βαγενάς

Χάρηκα πολύ όταν ο Χρίστος Αλεξίου μου είπε ότι ετοιμάζει ένα τεύχος-αφιέρωμα των *Θεμάτων Λογοτεχνίας* στον Γιώργο Μιχαηλίδη. Έσπευσα να του ζητήσω να συμμετάσχω σ' αυτό, όχι μόνο γιατί εκτιμώ πολύ το έργο του Μιχαηλίδη, τόσο το σκηνοθετικό όσο και το λογοτεχνικό, αλλά και για μια οφειλή μου προς αυτόν, την οποία ο δαίμων του τυπογραφείου δεν μου επέτρεψε να του αναγνωρίσω. Στη συλλογή μου *Σκοτεινές μπαλλάντες και άλλα ποιήματα* (2001) υπάρχει ένα ποίημα που δεν θα είχε γραφεί, αν δεν μου είχε εντυπωθεί στη μνήμη μια σελίδα από τη *Μύηση* (2000), το πρώτο μυθιστόρημα της τριλογίας *Της επανάστασης, της μοναξιάς και της λαγνείας*, τριλογίας που πιστεύω ότι αποτελεί ένα λογοτεχνικό επίτευγμα, από τα λίγα μέσα στο πλήθος των μυθιστορημάτων που μας έχουν κατακλύσει τις τελευταίες δεκαετίες.

Η σελίδα περιγράφει τη σκηνή (από τις ωραιότερες του βιβλίου) της πολυπόθητης ερωτικής συνάντησης της Αριάδνης με τον Ορέστη, η οποία εκτυλίσσεται σ' ένα μυθικό φόντο που το συνθέτουν όχι μόνο η συμβολική των δύο ονομάτων, ούτε, ακόμη, ο επικός περίγυρος του χώρου της συνάντησης –ένα κρύο δωμάτιο φτηνού ξενοδοχείου σε μια μικρή πόλη, στο αλβανικό μέτωπο, βαθιά βροχερή νύχτα, εφιαλτικός θόρυβος φορτηγών και κάρων στον δρόμο («λες και κυλούσε αργά ένα ποτάμι γεμάτο σπασμένα σιδερικά και πνιγμένους που φώναζαν βοήθεια»)– αλλά και η σύγκριση της μορφής της αγαπημένης με ανάλογες απεικονίσεις από παλαιά και σύγχρονα λογοτεχνικά κείμενα, η απαρίθμηση των οποίων αποτελεί μια επίσκεψη του Μιχαηλίδη σε έναν πανάρχαιο λογοτεχνικό «τόπο» σ' εκείνον του «ποιητικού κατάλογου», που ξεκινά από τον κατάλογο νηών της *Ιλιάδας* για να φτάσει –στη λογοτεχνία μας– ως την απαρίθμηση των θαυμαστών πραγμάτων του «Δοξαστικού» του Ελύτη (*Το Άξιον Εστί*) και των πολεμιστών του Εμφυλίου στον *Νεκρόδειπνο* του Σινόπουλου.

Η σελίδα είναι η εξής:

«Τι απλά που παραμέρισε το σεντόνι από πάνω της και φέγγισε όλη η κάμαρη από το γυμνό της σώμα.

Πώς να μιλήσω τώρα για την αγαπημένη μου; Θα αρκούσε άραγε να αντιγράψω ολόκληρο το Άσμα Ασμάτων, το χορικό της Αντιγόνης για τον έρωτα, τα Μαλαισιανά τραγούδια του Ιβάν Γκολ, όλον τον Ερωτόκριτο, τα “Ερωτικά” της Πα-